

Sprawa C-352/23 [Changu]¹

**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożonego zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem**

Data wpływu:

7 czerwca 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Administratiwen syd Sofija-grad (Bułgaria)

**Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie
orzeczenia w trybie prejudycjalnym:**

29 maja 2023 r.

Strona skarżąca w postępowaniu głównym:

LF

Strona przeciwna w postępowaniu głównym:

Zamestnik-predsedał na Dyrżawna agencija za bežancite

Przedmiot postępowania głównego

Postępowanie główne zostało wszczęte na podstawie skargi obywatela państwa trzeciego na decyzję oddalającą jego wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej i odmawiającą przyznania mu statusu uchodźcy i statusu humanitarnego (ochrony uzupełniającej).

**Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie
prejudycjalnym**

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym został złożony na podstawie art. 267 akapit drugi TFUE i dotyczy wykładni motywu 15, art. 2 lit. h) i art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej,

¹ Nazwa niniejszej sprawy jest fikcyjna. Nie odpowiada ona bowiem rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (zwanej dalej „dyrektywą 2011/95”), motywu 12 i art. 14 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (zwanej dalej „dyrektywą 2008/115”), a także art. 1, 4 i 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”). W odesłaniu prejudycjalnym zadano pytanie, czy zgodne z tymi przepisami są przepisy prawa bułgarskiego, w których przewidziano możliwość przyznania cudzoziemcowi statusu humanitarnego (który zgodnie z prawem bułgarskim odpowiada ochronie uzupełniającej w rozumieniu dyrektywy 2011/95), nie gdy ten cudzoziemiec może być narażony na rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy, lecz gdy istnieją „inne względy humanitarne”. Sąd odsyłający dąży w szczególności do ustalenia, czy długi okres pobytu cudzoziemca w Bułgarii wynoszący około 27 lat – biorąc pod uwagę, że przebywa on nielegalnie, nie został mu wydany dokument tożsamości i że przez znaczną część okresu swojego pobytu cudzoziemiec ten nie posiadał wystarczających środków, aby zaspokoić swoje najbardziej podstawowe potrzeby w zakresie wyżywienia, higieny osobistej i zamieszkania – stanowi „względ humanitarny” uzasadniający przyznanie statusu humanitarnego (ochrony uzupełniającej). W tym kontekście powstaje również pytanie, czy beczynność organów krajowych, które w tym długim okresie nie uregulowały zgodnie z obowiązującym prawem krajowym statusu tego cudzoziemca na terytorium Bułgarii, narusza wspomniane powyżej postanowienia karty.

Pytania prejudycjalne

1. Czy motyw 15 preambuły, art. 2 lit. h) i art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony, należy interpretować w ten sposób, że pozwalają one państwu członkowskiemu na wprowadzenie przepisów krajowych przyznających ochronę międzynarodową na podstawie współczucia lub względów humanitarnych, która to ochrona nie ma żadnego związku z logiką i duchem dyrektywy 2011/95 zgodnie z motywem 15 preambuły i art. 2 lit. h) tej dyrektywy (inny rodzaj ochrony), czy też w tym przypadku uregulowana w prawie krajowym możliwość udzielenia ochrony „ze względów humanitarnych” powinna być zgodna ze standardami ochrony międzynarodowej określonymi w art. 3 dyrektywy 2011/95?

2. Czy motyw 12 preambuły i art. 14 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich w związku z art. 1 i 4 karty nakładają na państwo członkowskie bezwzględnie

wiązący obowiązek wydania obywatelom państw trzecich pisemnego potwierdzenia, że przebywają oni nielegalnie, lecz nie mogą jeszcze być wydalenii?

3. Czy w przypadku przepisów krajowych, w których jedyny przepis regulujący status obywatela państwa trzeciego ze „względów humanitarnych” zawarto w art. 9 ust. 8 Zakon za ubeżiszteto i beżancite (ustawy o azylu i uchodźcach), wykładnia tego przepisu krajowego, która nie ma żadnego związku z charakterem i podstawami określonymi w dyrektywie 2011/95, jest zgodna z motywem 15 preambuły, art. 2 lit. h) i art. 3 dyrektywy 2011/95?

4. Czy, dla celów stosowania dyrektywy 2011/95, art. 1, 4 i 7 karty wymagają dokonania oceny, czy przedłużający się pobyt bez uregulowanego statusu obywatela państwa trzeciego w państwie członkowskim stanowi niezależną podstawę udzielenia ochrony międzynarodowej z „nadrzędnych względów humanitarnych”?

5. Czy pozytywny obowiązek państwa członkowskiego zapewnienia przestrzegania art. 1 i 4 karty dopuszcza rozszerzającą wykładnię krajowego środka określonego w art. 9 ust. 8 Zakon za ubeżiszteto i beżancite, która wykracza poza logikę i standardy ochrony międzynarodowej określone w dyrektywie 2011/95 i wymaga wykładni zgodnej jedynie z poszanowaniem praw podstawowych o charakterze bezwzględny wynikających z art. 1 i 4 karty?

6. Czy nieprzyznanie ochrony na podstawie art. 9 ust. 8 Zakon za ubeżiszteto i beżancite obywatelowi państwa trzeciego znajdującemu się w sytuacji skarżącego może skutkować niewypełnieniem przez państwo członkowskie jego obowiązków określonych w art. 1, 4 i 7 karty?

Przepisy prawa międzynarodowego

Konwencja dotycząca statusu uchodźców, sporządzona w dniu 28 lipca 1951 r. w Genewie przez konferencję pełnomocników Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw statusu uchodźców i bezpaństwowców (zwana dalej „konwencją genewską”);

Europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zwana dalej „EKPC”): art. 1, 3 i art. 8 akapit pierwszy.

Przepisy i orzecznictwo Unii Europejskiej

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej: art. 1, 4, 7 i art. 19 ust. 2;

Dyrektywa 2011/95: motyw 15, art. 2 lit. h), art. 3;

Dyrektywa 2008/115: motyw 12, art. 6 ust. 4, art. 8, 14.

Sąd odsyłający przytacza orzecznictwo Trybunału w odniesieniu do: pojęcia „nadrzędnych względów humanitarnych” – wyrok z dnia 18 grudnia 2014 r., *M'Bodj* (C-542/13, EU:C:2014:2452, pkt 39, 40); terminu wydalenia obywatela państwa trzeciego przebywającego nielegalnie – wyrok Trybunału z dnia 20 października 2022 r., *UP* (C-825/21, EU:C:2022:810, pkt 50); niedopuszczalności istnienia statusu tymczasowego obywateli państw trzecich – wyrok z dnia 3 czerwca 2021 r., *Westerwaldkreis* (C-546/19, EU:C:2021:432); obojętności organów państwa członkowskiego prowadzącej do pogorszenia sytuacji osoby niezgodnego z godnością ludzką – wyrok z dnia 19 marca 2019 r., *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, pkt 92).

Przepisy prawa krajowego

Zakon za ubežiszteto i bežancite (zwana dalej „ZUB”): art. 1, art. 8 ust. 1, art. 9 ust. 1 i 8, art. 29, art. 40 ust. 1 i 3, art. 76a i 76c;

Zakon za czuždencite w Republika Bułgarija (ustawa o cudzoziemcach w Republice Bułgarii, zwana dalej „ZCzRB”): art. 9e, art. 9h ust. 1 i 4, art. 10 ust. 2, art. 14 ust. 1, art. 14 ust. 5 pkt 1, art. 22 ust. 1, art. 27, 28, a także art. 44b pkt 16 przepisów uzupełniających do tej ustawy;

Rozporządzenie wykonawcze do Zakon za czuždencite w Republika Bułgarija: art. 3, 11;

Zakon za bułgarskite liczni dokumenti (ustawa o bułgarskich dokumentach tożsamości): art. 14 ust. 1, art. 55 ust. 1 i 3, art. 57.

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania

- 1 Skarżący, obywatel Tanzanii, opuścił nielegalnie swój kraj pochodzenia i w 1996 r. wjechał na terytorium Bułgarii. Od tej chwili skarżący podjął szereg prób uregulowania swojego statusu w Bułgarii, składając kolejne wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, łącznie jedenaście wniosków, w latach 1997, 2004, 2006, 2007, 2008, 2009 (dwa wnioski o udzielenie ochrony), 2012, 2014, 2017 i 2021. Wnioski te oddalono głównie ze względu na brak podstaw do przyznania mu statusu uchodźcy lub statusu humanitarnego (ochrony uzupełniającej).
- 2 Z uwagi na brak dokumentu tożsamości skarżący nie może podjąć pracy ani zapewnić sobie wyżywienia i zamieszkania. Cudzoziemiec ten był kilkakrotnie prawomocnie skazany za popełnienie przestępstw związanych z nabywaniem i posiadaniem środków odurzających. Skarżący wskazuje, że był kilkakrotnie zatrzymywany przez organy policji i że spędził trzy lata w zakładzie karnym oraz, ponadto, określony czas w zamkniętym ośrodku rejestracyjno-recepcyjnym prowadzonym przez Dyrżawna agencija za bežancite (państwową agencję ds. uchodźców, zwaną dalej „DAB”). Na skarżącego nałożono kilka przymusowych środków administracyjnych w trybie ZCzRB w celu przymusowego wydalenia go

do granicy i powrotu do państwa pochodzenia. Żaden z tych środków nie został wykonany.

- 3 Postępowanie przed sądem odsyłającym wszczęto w związku z jedenastym wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonym przez skarżącego w dniu 13 kwietnia 2021 r. We wniosku tym skarżący wskazał, że w Bułgarii nie ma ambasady Tanzanii, że w celu uzyskania paszportu tanzańskiego konieczne jest udanie się do najbliższej ambasady tego państwa, znajdującej się w Berlinie, że nie posiada środków na podróż do tego miejsca i że ze względu na pogorszony stan zdrowia tak długa podróż zagrażałaby jego życiu. Skarżący wskazał, że nie ma możliwości podjęcia leczenia w swoim państwie pochodzenia z powodu braku dostępu do usług medycznych. Poza tym podniósł, że przez połowę swojego świadomego życia mieszkał w Bułgarii, że zintegrował się w społeczeństwie bułgarskim i że władza językiem bułgarskim.
- 4 Decyzją z dnia 29 kwietnia 2021 r. właściwy organ DAB stwierdził niedopuszczalność wniosku, przyjmując, że w niniejszym wypadku przepisy ZUB nie mają zastosowania i że skarżący powinien być wydany do państwa pochodzenia w trybie ZCzRB za pośrednictwem Direkcija „Migracija” kym Ministerstvo na wytresznite raboti (dyrekcji ds. migracji przy ministerstwie spraw wewnętrznych) lub Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji.
- 5 Nieważność tej decyzji stwierdzono w wyroku Administratiwen syd Sofija-grad (sądu administracyjnego dla miasta Sofia) z dnia 25 listopada 2021 r., w którym przyjęto, że zasada non-refoulement ma zastosowanie do skarżącego, biorąc pod uwagę jego twierdzenie, że w wyniku pogorszonego stanu zdrowia długie podróże bezpośrednio zagrażałyby jego życiu. Administratiwen syd Sofija-grad stwierdził, że naruszenie wspomnianej zasady non-refoulement stanowi podstawę do przyznania statusu humanitarnego, co uzasadnia również dopuszczalność wniosku o udzielenie ochrony.
- 6 Na podstawie przeprowadzonego następnie postępowania administracyjnego, w dniu 10 sierpnia 2022 r. strona przeciwna, Zamestnik-predsedał na Dyrżawna agencija za bezancite (wiceprezes państwowej agencji ds. uchodźców), wydał decyzję zaskarżoną przed sądem odsyłającym, w której odmówił przyznania skarżącemu statusu uchodźcy i statusu humanitarnego, ponieważ skarżący nie wykazał istnienia uzasadnionej obawy przed prześladowaniem lub rzeczywistego ryzyka doznania poważnej krzywdy. Stwierdził on, że powołane powody osobiste, związane z integracją skarżącego w społeczeństwie bułgarskim, nie stanowią podstawy do przyznania statusu humanitarnego i że powoływanej integracji przeczą prawomocne wyroki skazujące wydane przeciwko skarżącemu.

Zasadnicze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 7 Skarżący twierdzi, że ZCzRB nie ma do niego zastosowania i że jedyną możliwością uregulowania jego statusu jest możliwość wskazana w art. 9 ust. 8 ZUB, zgodnie z którym „[s]tatus humanitarny może być przyznany również z

innych względów humanitarnych”. Podnosi on, że zamieszkuje na terytorium państwa od prawie 27 lat i że ma prawo do poszanowania jego życia prywatnego, godności ludzkiej i praw podstawowych określonych w karcie. Skarżący wskazuje, że próżnia prawna, w jakiej się znalazł, stanowi nieludzkie i poniżające traktowanie z naruszeniem art. 3 EKPC.

- 8 Strona przeciwna twierdzi, że skarga powinna zostać oddalona, ponieważ nie ustalono ani okoliczności uzasadniających przyznanie statusu uchodźcy na podstawie art. 8 ust. 1 ZUB – a mianowicie nie istnieje „uzasadniona obawa przed prześladowaniem ze względu na rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne lub przynależność do określonej grupy społecznej” – ani podstaw do przyznania statusu humanitarnego (ochrony uzupełniającej) zgodnie z art. 9 ust. 1 ZUB, a mianowicie brakuje danych wskazujących na istnienie „rzeczywistego ryzyka doznania poważnej krzywdy, takiej jak kara śmierci lub egzekucja, lub tortury, nieludzkie lub poniżające traktowanie lub karanie, lub poważne zagrożenie życia lub integralności osoby cywilnej w wyniku arbitralnej przemocy w przypadku międzynarodowego lub wewnętrznego konfliktu zbrojnego”. Zdaniem strony przeciwnej sytuacja prawna skarżącego powinna być rozstrzygnięta zgodnie z ZCzRB.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania prejudycjalnego

- 9 Sąd odsyłający stwierdził, że na podstawie okoliczności faktycznych sprawy nie można ustalić istnienia „uzasadnionej obawy przed prześladowaniem” skarżącego ani „rzeczywistego ryzyka doznania poważnej krzywdy” przez skarżącego. Jest on zdania, że sytuacja taka ma miejsce, ponieważ kwestia środków, które właściwe organy krajowe powinny przyjąć przeciwko skarżącemu, nie jest podnoszona w związku z prześladowaniem lub ryzykiem doznania poważnej krzywdy w państwie pochodzenia po ewentualnym powrocie skarżącego do tego państwa, lecz w związku ze szczególną sytuacją skarżącego w Bułgarii.
- 10 W odniesieniu do ewentualnej możliwości udzielenia zezwolenia na pobyt ze względów humanitarnych sąd odsyłający uściślił, że w prawodawstwie krajowym, w szczególności w ZCzRB, nie przewidziano takiej możliwości – w odróżnieniu od możliwości przewidzianej w art. 6 ust. 4 dyrektywy 2008/115, zgodnie z którym „[p]aństwa członkowskie mogą w dowolnym momencie postanowić o wydaniu obywatelowi państwa trzeciego nielegalnie przebywające[mu] na ich terytorium, niezależnego zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia upoważniającego go do pobytu, ze względu na jego ciężką sytuację albo z przyczyn humanitarnych lub z innych przyczyn”. Sąd odsyłający jest jednak zdania, że porządek prawny Unii nie przewiduje obowiązku państw członkowskich przyznania prawa pobytu przebywającemu nielegalnie obywatelowi państwa trzeciego wyłącznie ze względów humanitarnych. Uregulowanie takiej możliwości pozostawiono ich swobodnemu uznaniu.

- 11 Ponieważ w ramach znacznego okresu skarżący składał wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w celu uzyskania azylu lub statusu humanitarnego (ochrony uzupełniającej), w postępowaniu przed sądem odsyłającym skarżący domaga się przyznania mu statusu humanitarnego na podstawie art. 9 ust. 8 ZUB ze względów humanitarnych związanych z jego długim okresem pobytu w Bułgarii – nie posiadając dokumentu tożsamości ani nie dysponując, przez znaczną część tego okresu, środkami na wyżywienie i zamieszkanie. Zdaniem sądu odsyłającego w sytuacji, w której znajduje się skarżący, jedynym możliwym trybem uregulowania jego statusu zgodnie z prawem bułgarskim jest zastosowanie właśnie wspomnianego art. 9 ust. 8 ZUB – poprzez przyznanie skarżącemu statusu humanitarnego (ochrony uzupełniającej) ze względów humanitarnych.
- 12 Sąd odsyłający powziął jednak wątpliwości co do zgodności art. 9 ust. 8 ZUB z dyrektywą 2011/95, a w szczególności z jej motywem 15, art. 2 lit. h) i art. 3. Zgodnie z motywem 15 wskazanej dyrektywy „[o]bywatele państw trzecich lub bezpaństwowcy, którzy są uprawnieni do przebywania na terytorium państw członkowskich nie z powodów związanych z potrzebą ochrony międzynarodowej, ale z powodów uznaniowych motywowanych współczuciem lub względami humanitarnymi, nie są objęci zakresem stosowania niniejszej dyrektywy”. Zdaniem sądu odsyłającego z definicji pojęcia „wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej”, zawartej w art. 2 lit. h) tej dyrektywy, wynika, że prawo Unii dopuszcza możliwość wystąpienia przez obywatela państwa trzeciego „wyraźnie o inny rodzaj ochrony pozostający poza zakresem stosowania niniejszej dyrektywy i mogący stanowić przedmiot osobnego wniosku”.
- 13 Jednocześnie art. 3 dyrektywy 2011/95 stanowi, że „[p]aństwa członkowskie mogą wprowadzać lub utrzymywać korzystniejsze normy pozwalające określić, kto może zostać zakwalifikowany jako uchodźca lub osoba potrzebująca ochrony uzupełniającej, oraz pozwalające określić zakres ochrony międzynarodowej, pod warunkiem że normy te będą zgodne z niniejszą dyrektywą”.
- 14 W tej sytuacji sąd odsyłający zwrócił się z pytaniem, czy wspomniane przepisy dyrektywy 2011/95 stoją na przeszkodzie przepisom krajowym, w których przewidziano możliwość udzielenia ochrony międzynarodowej z powodów uznaniowych „motywowanych współczuciem lub względami humanitarnymi” (motyw 15 wspomnianej dyrektywy) i nieopartych na podstawach przewidzianych w tej dyrektywie – czy też przeciwnie, takie udzielenie ochrony musi być zgodne z tą dyrektywą, zgodnie z art. 3 tej dyrektywy.
- 15 Sąd odsyłający wskazuje, że zgodnie z orzecznictwem Wyrchoven administratiwen syd (naczelnego sądu administracyjnego, zwanego dalej „WAS”) zawarte w art. 9 ust. 8 ZUB pojęcie „innych względów humanitarnych” odnosi się do przypadków innych niż przewidziane w art. 9 ust. 1 ZUB, na podstawie których stwierdza się istnienie takiego samego pod względem intensywności rzeczywistego ryzyka doznania poważnej krzywdy przez cudzoziemca w przypadku powrotu do państwa jego pochodzenia.

- 16 W swoim orzecznictwie Wyrchowen administratiwen syd stwierdził, że art. 9 ust. 8 ZUB zapewnia szczególną ochronę mającą zastosowanie wyłącznie w wyjątkowych przypadkach, które są związane z sytuacją cudzoziemca w jego państwie pochodzenia i nie obejmują przyczyn o charakterze gospodarczym, socjalnym lub rodzinnym – zależących wyłącznie od woli osoby ubiegającej się o udzielenie ochrony. W szeregu swoich wyroków WAS potwierdził przyznanie statusu humanitarnego na podstawie wspomnianego art. 9 ust. 8 w przypadkach, w których przepis ten został zastosowany ze szczególnych powodów – takich jak na przykład ochrona dobra małoletnich dzieci, zachowanie jedności rodziny, ochrona przed przemocą domową, istnienie kryzysu humanitarnego w danym państwie pochodzenia i inne.
- 17 Co się tyczy nadmiernego czasu trwania nielegalnego pobytu cudzoziemca w Bułgarii w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, zgodnie z orzecznictwem krajowym taka okoliczność nie stanowi podstawy do przyznania statusu uchodźcy i statusu humanitarnego (ochrony uzupełniającej).
- 18 Sąd odsyłający dąży jednak do ustalenia, czy wspomniany przedłużający się pobyt cudzoziemca bez dokumentu tożsamości oraz bez środków na wyżywienie i zamieszkanie stanowi niezależną podstawę do udzielenia ochrony międzynarodowej z „nadrzędnych względów humanitarnych” w rozumieniu pkt 39 wyroku z dnia 18 grudnia 2014 r., *M'Bodj* (C-542/13, EU:C:2014:2452). We wspomnianym pkt 39 Trybunał wskazał, że „z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, iż [...] decyzja o wydaleniu cudzoziemca cierpiącego na poważną chorobę fizyczną lub umysłową do państwa, w którym możliwości leczenia tej choroby są mniejsze od dostępnych we wspomnianym państwie, może powodować podniesienie kwestii związanej z art. 3 EKPC w bardzo wyjątkowych przypadkach, gdy względy humanitarne przemawiające przeciwko wspomnianemu wydaleniu mają charakter nadrzędny (zob. w szczególności wyrok ETPC z dnia 27 maja 2008 r. w sprawie *N.* przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, § 42)”. Jednakże w pkt 40 tego wyroku Trybunał stwierdził, że ta sama sytuacja niemożności wydalenia cudzoziemca do państwa, w którym brak jest odpowiedniego leczenia, „nie oznacza, że powinno się mu zezwolić na przebywanie w państwie członkowskim z tytułu ochrony uzupełniającej”.
- 19 Sąd odsyłający jest zdania, że pogorszony stan zdrowia skarżącego musi być rozpatrywany w związku z zasadą *non-refoulement*, określoną w art. 33 konwencji genewskiej i w art. 19 ust. 2 karty, oraz że ewentualne naruszenie tej zasady może rodzić wątpliwości co do stosowania art. 3 EKPC i art. 4 karty, w których przewidziano zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania.
- 20 Przytoczył on pkt 57 wyroku z dnia 3 czerwca 2021 r., *Westerwaldkreis* (C-546/19, EU:C:2021:432), w którym Trybunał wskazał, że „byłoby niezgodne zarówno z przedmiotem dyrektywy 2008/115, [...] jak i z brzmieniem art. 6 tej dyrektywy, tolerowanie istnienia statusu tymczasowego obywateli państw trzecich, którzy znajdowaliby się na terytorium państwa członkowskiego bez

prawa do pobytu i bez dokumentu pobytowego [...], lecz w odniesieniu do których nie istniałaby żadna ważna decyzja nakazująca powrót”.

- 21 Poza tym sąd odsyłający przytacza pkt 50 wyroku Trybunału z dnia 20 października 2022 r. (C-825/21, EU:C:2022:810), w którym wskazano, że „nałożony na mocy art. 8 [dyrektywy 2008/115] na państwa członkowskie obowiązek wykonania środka w postaci wydalenia [przebywających nielegalnie obywateli państw trzecich], przy założeniach określonych w ust. 1 tego przepisu, powinien zostać spełniony w najszybszym możliwym terminie (zob. podobnie wyrok z dnia 6 grudnia 2011 r., Achughabian, C- 329/11, EU:C:2011:807, pkt 45)”. Wymóg ten nie został spełniony w odniesieniu do skarżącego, który od chwili wjazdu na terytorium bułgarskie w 1996 r. nadal zamieszkuje w Bułgarii do dnia dzisiejszego, pomimo nałożenia na niego szeregu przymusowych środków administracyjnych mających na celu jego powrót do państwa pochodzenia.
- 22 Sąd odsyłający przytacza również wyrok z dnia 19 marca 2019 r., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218), w którego pkt 92 Trybunał odniósł się do sytuacji, w której „obojętność organów państwa członkowskiego skutkowałą tym, że osoba całkowicie zależna od pomocy publicznej znalazłaby się, niezależnie od jej woli i osobistych wyborów, w sytuacji skrajnej deprywacji materialnej, która nie pozwalałaby jej na zaspokojenie podstawowych potrzeb, takich jak wyżywienie, [higiena osobista] i mieszkanie, oraz która szkodziłaby jej zdrowiu fizycznemu lub psychicznemu lub doprowadziłaby ją do stanu powodującego naruszenie godności ludzkiej (zob. podobnie wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 21 stycznia 2011 r. w sprawie M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, §§ 252–263)”.
- 23 W tym kontekście sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy beczynność lub obojętność organów krajowych w znacznym okresie czasu w zakresie uregulowania, zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi, statusu obywatela państwa trzeciego na terytorium Bułgarii stanowi naruszenie art. 1, 4 i 7 karty oraz art. 3 i 8 EKPC.
- 24 Zdaniem sądu odsyłającego sytuacja, w jakiej znajduje się skarżący, jest związana z brakiem poszanowania jego praw podstawowych określonych w art. 1, 4 i 7 karty – a mianowicie został on poddany nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu, naruszono jego godność ludzką i nie zapewniono poszanowania jego życia prywatnego. Wspomniane przepisy nie dopuszczają, w przypadku rozpatrywanym w postępowaniu głównym, pozbawienia przebywającego nielegalnie obywatela państwa trzeciego, którego wydalenie w praktyce zostało wstrzymane do czasu rozpatrzenia jego skargi, możliwości zaspokojenia jego podstawowych potrzeb w zakresie wyżywienia, higieny osobistej i zamieszkania.
- 25 W związku z powyższym sąd odsyłający jest zdania, że w niniejszej sprawie art. 9 ust. 8 ZUB należy interpretować rozszerzająco – przy czym jego stosowanie powinno uwzględniać nie podstawy udzielenia ochrony uzupełniającej

przewidziane w dyrektywie 2011/95, lecz poszanowanie praw podstawowych określonych w karcie.

- 26 Sąd odsyłający wskazał, że w ustawodawstwie krajowym nie ma przepisu regulującego prawo obywatela państwa trzeciego, który przebywa nielegalnie, do otrzymania pisemnego potwierdzenia jego sytuacji zgodnie z art. 14 ust. 2 w związku z motywem 12 dyrektywy 2008/115. W sprawie rozpatrywanej w postępowaniu głównym nieuregulowany status skarżącego jest „tolerowany” przez państwo, ponieważ państwo dopuściło jego przedłużający się nielegalny pobyt na swoim terytorium – bez wydania pisemnego potwierdzenia jego sytuacji zgodnie ze wspomnianymi przepisami tej dyrektywy.